

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 2

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 764 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 29-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Ilm-fanga baxshida umr	10
Baxtiyor Islamov	
Kichik biznesni rivojlantirishda “yashil” iqtisodiyotni keng tatbiq qilishning ahamiyati	12
Gulnora Abdurahmonova Kalandarovna, Sanjar Baxodirovich G’oipnazarov	
Brand Capital as a Determinant of Institutional Prestige and Student Choice in the Higher Education System	18
Zufarova Nozima Gulamiddinovna	
Inson va atrof-muhit dialektikasi: nomutanosiblik ko’rsatkichlari va ekologik muammolar	26
Butaboyev Maxammadjon Tuychiyevich, Maxmudov Nosir Maxmudovich	
Yashil budjetlashtirish va uni O’zbekistonda joriy etish istiqbollari	32
Meyliev Obid Raxmatullayevich, Gofurova Kamola Xayrulla qizi	
Iqtisodiyotda ta’lim va fan integratsiyasining asosiy yo’nalishlari	37
Yormatov Ilmidin Toshmatovich	
Transport vositalari va yo’llar turizm transport infratuzilmasini rivojlantirishning muhim omilidir	41
Agzamov Shaxboz Akmalovich	
Bank xizmatlarini raqamlashtirish orqali samaradorligini oshirish	46
A. X. Salamov	
Biznes-reja baliqchilik xo’jaligi rivojlanishi uchun asos sifatida	50
Dosmurotova Shaxista Kengashovna	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog’liqligi	57
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari	65
Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich	
Tijorat banklari depozit operatsiyalari samaradorligini oshirish muammolari va ularni bartaraf etish yo’llari	69
Shamsiyev Nodir Muratovich	
Hududlarni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish masalalari	74
Shagzatov Oybek bahodirovich	
Hududlar biznes muhitini rivojlantirish va samarali boshqarish yo’nalishlari	78
Davlatov Sanjar Abdimannonovich	
Ijtimoiy rivojlanish xulq-atvor paradigmasida yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning nazariy asoslari	82
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Korxonalar innovatsion faoliyatida raqamli transformatsiyaning muhim yo’nalishlari	86
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
O’zbekistonda agroturizmni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish (Buxoro viloyati misolida)	91
Yoriyeva Farangiz Murodillayevna	
Innovatsion tadbirkorlik muhitini kompleks baholashda xalqaro tashkilotlar tajribasi	96
Nazarova Umida Avazovna	
Turizm faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish samaradorligini oshirishning ayrim usullari	100
Mirzaxodjayev Alisher Botirovich	
Globalashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqirish	105
Mirzayev Musurmon Umidullayevich	

Surxondaro viloyati iqtisodiyotida kichik biznes va tadbirkorlikning oʻrni va ahamiyati.....	110
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Ta'lim muassasalarida xarajatlarni moliyaviy nazorat etishning samaradorligi tahlili.....	115
Eshonqulov Davlatjon Rajabboyevich	
Ta'minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish.....	121
Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	
Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari	125
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	
Развитие цифровой трансформации банковского сектора Республики Узбекистан.....	131
Абдурахманова Матлуба Махамдаминовна	
Asosiy fondlarni hisoblash va baholash usullarini takomillashtirish istiqbollari.....	137
Rixsimbayev Odiljon Qobiljonovich	
Marketingda tovar harakati tizimini optimallashtirish va modellashtirish	143
Sherzod Xolmurodovich Pardayev, Kamola Abdujabborovna Pardayeva	
Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari: Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....	150
Sultonboeva Munira bahodirovna	
Soliq munosabatlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati: ilmiy-nazariy qarashlar.....	156
Axrоров Zarif Oripovich, Saidmurodov Feruz Sodiqjon o'g'li	
Взаимосвязь инвестиционной стратегии с оценкой эффективности инвестиционного проекта	161
С. С. Алиева, А. Назаров	
Erkin iqtisodiy zonalarining faoliyati va boshqaruv mexanizmini takomillashtirish.....	169
Sheraliyeva Saida Azatovna	
Xizmat safari xarajatlari hisobining huquqiy asoslari	172
Ergashev Sarvar Xudoynazarovich	
Инклюзивное образование и его особенности	177
Зайнутдинова Умида Джалоловна	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	181
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Mamlakatda soliq qarzdorligi vujudga kelishining asosiy sabablari va ularni qisqartirish yo'llari.....	186
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li	
Mulk qiymatini baholash tushunchasi, baholash obyektlari, baholanadigan qiymat turlari.....	190
Izbosarov Boburjon Bahriddinovich, Yoqubboyev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta xizmatlarining zamonaviy transformatsiyasi.....	195
G. Adilova	
Biznes subyektlarida samaradorlik masalalarini o'yinlar nazariyasi usuli bilan baholash.....	199
Mardiyev Nurali	
Yengil sanoatda "lean production" konsepsiyasini tatbiq etishning amaliy jihatlari.....	205
Yaxyayeva Inobat Karimovna	
Soliq salohiyatini baholash usullari va ularning tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ta'siri tahlili	209
Borotov Sharofiddin Jumaqul o'g'li	
Ko'chmas mulk bozorini baholashning institutsional asoslari	215
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm xizmatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	223
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
O'zbekistonning bank-moliya tizimi hamda unda Islom moliyasi instrumentlarini jalb etishdagi joriy tendensiyalar	228
Eshimov Alisher Dasmurodovich	

Tashqi savdoda notarif usullarni qo'llashning iqtisodiy oqibatlarini aniqlash metodologiyasi (rivojlangan davlatlar tajribasi)	236
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Reklama xizmatlari va uning subyektlar samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlari.....	242
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishda sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish asoslari	247
Imonqulov Nuriddin Qo'shmon o'g'li	
Tijorat banklari biznes ekotizimini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	252
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
Majburiy tibbiy sug'urtaning vujudga kelishi va o'ziga xos xususiyatlari.....	258
Kenjayev Soxib Sayfiyevich	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy soliq ma'murchiligini joriy etish orqali budjet-soliq siyosati samaradorligini yanada oshirish	262
Yuldasheva Shaxnoza Xojiakbar qizi	
Jahon iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida derivativlar bozorining roli	268
Shokirov Mirkamol Mirolim o'g'li	
Boshqaruv hisobida mas'uliyat markazlarini tashkil etish masalalari	276
Sobirov Otabek Olimjonovich	
Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari	279
Kultayev Farxod Shavkatovich	
Tijorat banklari foydasi va rentabillik ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi omillar tahlilini takomillashtirish	283
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari aktivlar sifatini oshirish yo'llari	286
To'ychiyev Otabek Shamshiyevich	
Venchur kapitalining mohiyati va O'zbekistonda venchur tizimini rivojlantirishning institutsional asoslari.....	290
Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna	
Innovatsiyalar: zamonaviy iqtisodiyot uchun innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarurati.....	295
Malikova Dilrabo Muminovna, Tursunov Jahongir Ulug'bek o'g'li	
Budjet daromadlarining shakllanishida egri soliqlarning ta'sirini ko'p omilli ekonometrik modellashtrishda tahlil qilish.....	299
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsion jozibadorlikni oshirish yo'llari	304
Abdullayev Boburjon Akbaraliyevich	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	308
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	312
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Talabalarining oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	316
O. U. Shomurodov, A. A. Suyarov, Z. U. Uroqov, J. S. Urazov, A. T. Ablahatov	
Ways to Use the Experience of Foreign Countries in Creating a Beneficial Business Environment for Entrepreneurship And Improving Taxation	321
Mukhlisa Ikramova	
Aholi turmush darajasini oshirishda moliyaviy savodxonlikning o'rni va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri	327
Yusupov Muhammadali Soxib o'g'li, J.D. Xojiyev	
Temir yo'l sanoat korxonalarida ijtimoiy-mehnat munosabatlarini boshqarish bo'yicha xorijiy tajriba.....	331
Kadirova Sharofat Amonovna	
Механизм внедрения аутсорсинговой деятельности в АО "Ўзтемирйўлйўловчи"	334
Н. Э. Кахорова	

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish investitsiyalarni jalb qilishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	339
Sharipov Bobur Anvar o'g'li	
“STEKLOPLASTIK” MJCHning bozordagi strategik holatini tahlil qilish	344
Musyeva Shoirazimovna	
Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari	350
M. Sh. Nazarova, Z. S. Kazakova	
Methodological Foundations of Bank Lending and Classification of Factors Affecting the Features of Obtaining Loans.....	355
Raxmanova Laylo bahodirovna, A. Karimova	
Agrosanoat klasterlarda tovar-moddiy zaxiralar samaradorligini KPI orqali baholash uslubiyati	359
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	
Faol tadbirkorlar faoliyatida kambag'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari	364
Salamov Ibrohim, Nazarova Maryam Sharifovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich, Kudratov Rizo Turdibayevich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Xudayberdiyeva Ma'rifat Umarovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari	371
Tursunova Shaxnoza Farhod qizi	
Процессы цифровизации АО “Hududgazta'minot”	375
Хусанов Кахрамон Нишонович	
O'zbekistonda aholi turmush darajasini oshirish yo'llari.....	380
Abdullayeva Madina Kamilovna, Eldorbekov G'ofurbek Iskandarbek o'g'li	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik subyektlari uchun kredit tizimini takomillashtirish mexanizmi	383
Bobayev Isroiljon Abidinovich	
Mamlakatga jalb qilingan xorijiy kapitalning tovarlar va xizmatlar importi salohiyatiga ta'sirini ekonometrik modellar bilan baholash	388
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li	
O'zbekistonda bank xizmatlari raqobatbardoshligini baholash mazmuni va o'ziga xos xususiyatlari.....	396
Sh. Madraimov	
Kapital bozorida sug'urta kompaniyalar institutsional investor sifatida	399
Xasanova Lola Mamasharifovna	
Yangi O'zbekiston strategiyasida institutsional islohotlarni yanada chuqurlashtirish va ko'p funksiyali raqamlashtirishning ilmiy asoslari	402
B. B. Berkinov	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari orqali jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirish mexanizmlari	411
G'afurov Umidjon Bahodir o'g'li	
Rivojlangan mamlakatlarda keksa fuqarolarning bandligini oshirish kam ta'minlangan aholi qatlamini qo'llab-quvvatlash usuli sifatida (Yaponiya tajribasi misolida)	415
Karimov Bekzodjon Ilxomovich	
Tashqi savdoni oshirishda boj-tarif siyosatini takomillashtirish mexanizmlari	422
Pardayev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
Финансы или корпоративные финансы	428
Уринов Бобур Насиллоевич	
In Ensuring Economic Development in the Country Green Economy and its Features	434
Akhunova Shakhistakhon Nomonjanovna, Abdusattorova Mokhirabonu Abdugoppor kizi	
Tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	439
Jo'rayev O'ktam Panji o'g'li	

Сокращение уровня бедности в Узбекистане.....	445
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
Paxtachilik sohasida ishlab chiqarish jarayonlari samaradorligini oshirishning innovatsion yechimlari va uning foydaga ta'sirini baholash	450
S. B. Inoyatov	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlash amaliyotidagi muammolar va ularni barataraf etish yo'llari.....	455
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
Mahalliy budjet daromadlarining nazariy va ilmiy asoslari	462
Ollokulova Feruza Mansurovna	
Kambag'allikni qisqartirish – aholi turmush farovonligini ta'minlashning muhim omili	465
Usmanov Baxodir Baxtiyorovich	
Raqamli marketingni rivojlantirish zaruriyati	471
Xalmuxamedova Zeboxon Babaxanovna	
Tijorat banklari o'rtasidagi raqobatni rivojlantirish orqali fond bozorida aksiyalar narxini barqarorligini ta'minlash istiqbollari	475
M. Yuldosheva	
Konchilik sanoati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish mexanizmlarining ilmiy-nazariy asoslari	482
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'zbekistonda banklar moliyaviy xizmatlari va ular sifatining amaldagi holati tahlili	489
Mirzayev Mirza Abdullayevich	
Oliy ta'lim muassasalarining iqtisodiy samaradorlikning raqobatbardoshligini instituttsional tahlil qilish mexanizmi	494
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna	
Integrasiya sharoitida to'qimachilik sanoatining rivojlanishi	501
Ziyayeva Muhtasar Mansurdjanovna	
Auditorlik tekshiruvini tashkil etish va o'tkazish jarayonlarini takomillashtirish	505
Karamatova Noiba Husnitdinovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	512
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Экономическое сознание и экономическое мышление: теоретический анализ.....	519
Пардаев Мамаюнус Каршибаевич, Мухаммедов Мурод Мухаммедович	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklari tomonidan qurilish korxonalarini kreditlashni takomillashtirish yo'llari	524
Sultanov Baxram Begdullayevich	
Роль искусственного интеллекта в современных технологиях медиаобразования в высших учебных заведениях.....	528
Самигова Гуландом Абдужаббаровна	
Talabalarga moliyaviy yordam dasturlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri	536
Mirzayeva Muhlisa Ubaydullo qizi	
Mintaqaviy investitsion jozibadorlik va investitsion siyosat: nazariy talqin	541
Muminov Akmal Tulkunovich	
Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida oliy ta'lim tizimining ta'siri	545
Nasimov Adiz Azamat o'g'li, Baxtiyorova Jasmina Jasurovna, Axrorov Zarif Oripovich	
Respublikada fermer xo'jaliklarga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish va agroxizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari	550
Shukurov Ilxom Safarboyevich	

Turli mamlakatlarda oliy ta'limni moliyalashtirish yo'llari	557
Umarova Moxigul Maxmayunus qizi	
Dehqonchilikni innovatsion asosda rivojlantirishning xorijiy tajribasi	562
Yuldashev G'iyos Turabekovich	
Tijorat bank xizmat turlarini islomiy bank xizmatlari orqali rivojlantirish istiqbollari	566
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Qishloq xo'jaligi mahsulotini baholash va hisobga olishning uslubiy jihatlarini takomillashtirish	572
Boltayev Abror Sayitmurodovich	
Секреты интересного урока в начальной школе	579
Гараева Олеся Владимировна	
Iqtisodiyotni barqaror rivojlanishda yashil iqtisodiyotning o'rni	582
Ibragimova Gulchehra Toxirovna	
Mahsulot va xizmatlarni raqamli transformatsiyasini amalga oshirish algoritmi	586
Kucharov Abrorjon Sobirjonovich, Bobojonov Azizjon Babaxanovich, Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
O'zbekiston Respublikasining soliq tizimi mamlakatda yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish vositasi sifatida	593
Nabiyev Feruz Nurmurodovich	
Fundamentals of Innovative Management and its Organizational Control	599
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamatovich	
Moliyaviy menejment tizimini rivojlantirishda raqamli marketingdan foydalanishning afzalliklari	604
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Оценка экономической эффективности использования фотоэлектрической тепловой установки	608
Жураев Ислон Рахматович, Юлдошев Исроил Абриевич, Жураева Зухра Исламовна	
Ilmiy darajali kadrlar tayyorlash sohasida xalqaro tajriba	614
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich	
Turizm infratuzilmasi va uning tarkibiy tuzilishi	621
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlari bozorining rivojlanishi sabablari	625
Abdukadirova Kamola Azimovna	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalari	629
Isomiddinov Inomjon Qurvonali o'g'li	
Ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha infrastruktura holati	636
Dehqonov Burxon Rustamovich	
Soliqqa tortish maqsadida kadastr qiymatlarini aniqlash mexanizmlarini takomillashtirish yo'llari	642
Kamilov Abror Anvarovich	
O'zbekistonda uylarning energiya samaradorligini oshirish	647
Dodiyev Fozil O'tkurovich	
O'zbekistonda talant menejmentni tatbiq etish istiqbollari	653
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari	658
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Bulutli texnologiyalardan foydalangan holda resurs xarajatlarini optimallashtirish: tahlil va boshqarish	663
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Karabayev Rustam Zafarovich	
Milliy iqtisodiyotni rivojlanishida sug'urta institutlarining tutgan o'rni	673
K. A. Sharipov, D. Jo'rayev	
Tadbirkorlik nazariyasining evolyutsion talqini	678
Aripov Oybek Abdullayevich	

Enhance Export Potential of Private Entrepreneurship and Small Venture.....	683
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
Mintaqa barqaror rivojlanishini cheklovchi ekologik omillar tahlili.....	690
Adilova Marg'uba Tursunaliyevna	
Improving the Efficiency of Industrial Enterprise Activities in the Age of Digital Technologies	698
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
A study of green marketing practices in the retail industry – Advantages and disadvantages.....	705
Davronova Zilola Gulomovna	
Tijorat banklarining korporativ xizmatlarini transformatsiyalash jarayonini rivojlantirish.....	709
Farmanova O'g'iloy Aliqul qizi	
Davlat moliyaviy nazorat tizimini rivojlantirish istiqbollari	715
Maxmudov Azamat Normuradovich	
Xorijiy banklarning moliya injiniringi mahsulotlari va rivojlanish istiqbollari	721
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekistonda turizm xizmatlari imkoniyatlari: muammo va yechimlar	727
Fayziyev Oybek Raximovich, Xalikov Saydilla Abdraxmanovich	
Sanoat klasterlarini shakllanishining simulyatsiya modelini yaratish	734
Xakimov Ziyodulla Axmadovich, Axmedova Rayxona Jasurbek qizi	
Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning xususiyatlari va ustuvor yo'nalishlari	741
Tolibjon Qazaqov Sharifjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotda zamonaviy texnika va texnologiyalarning xususiyatlari.....	747
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Biologik aktivlar va qishloq xo'jaligi mahsuloti joriy hisobini tashkil etish bo'yicha xorijiy tajribalar	752
Yusupova Mahfuza Baxtiyor qizi	
Mulkchilikning iqtisodiyotdagi ahamiyatini qiyosiy tahlil qilish (O'zbekiston va Shvetsiya misolida).....	757
Odil Norboyev	
Ipoteka krediti riskining ayrim nazariy jihatlari.....	761
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	

IPOTEKA KREDITI RISKINING AYRIM NAZARIY JIHATLARI

Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi

Toshkent moliya instituti “Bank ishi” kafedrası o’qituvchisi

Annotatsiya: Hozirgi kunda ipotekali kreditga bo’lgan talab ortib bormoqda. Bu esa banklardagi ipotekali kreditlar riskining ortishiga olib kelmoqda. Shu munosabat bilan ipotekali kredit, risk hamda ipoteka kredit riskining nazariy jihatlariga alohida e’tibor qaratdik hamda bu izlanishdagi iqtisodchi olimlar fikrlarini tahlil qildik.

Kalit so’zlar: kredit, ipoteka kredit, garov, risk, ipoteka krediti riski.

Abstract: Currently, the demand for mortgage loans is increasing. This leads to an increase in the risk of mortgage loans in banks. In this regard, we paid special attention to the theoretical aspects of mortgage credit, risk and mortgage credit risk, and analyzed the opinions of economists in this research.

Key words: loan, mortgage loan, pledge, risk, mortgage loan risk.

Аннотация: В настоящее время спрос на ипотечные кредиты растет. Это приводит к увеличению риска ипотечного кредитования в банках. В связи с этим мы уделили особое внимание теоретическим аспектам ипотечного кредитования, риска и риска ипотечного кредитования, а также проанализировали мнения экономистов в данном исследовании.

Ключевые слова: кредит, ипотечный кредит, залог, риск, риск ипотечного кредита.

KIRISH

O’zbekistonda bank-moliya tizimida islohotlar natijadorligini ta’minlash, kambag’allikni qisqartirish va aholi turmush darajasini ko’tarish, ehtiyojmand bo’lgan aholi qatlamlarini uy-joy bilan ta’minlash, ipoteka krediti bozorini rivojlantirish, ipoteka kreditlari resurslari bazasini kengaytirish, xalqaro standart va normalarni joriy qilish orqali ipoteka kreditlari risklarini boshqarishning samarali usullarini joriy etishga alohida e’tibor qaratilmoqda. “... uy-joylarni sotib olish va ipoteka kreditlarini rasmiylashtirish jarayonlarida fuqarolarga qo’shimcha qulayliklar yaratish maqsadida viloyatlar markazlarida Toshkent shahri tajribasi asosida ipoteka markazlarini tashkil etish”^[1] muhim vazifalar sifatida belgilangan. Mazkur vazifalar ijrosini ta’minlash aholini uy joy bilan ta’minlash maqsadida ipoteka krediti faoliyatini rivojlantirish, raqamli kreditlash xizmatlari ko’lamini kengaytirish va ipoteka krediti risklarini samarali boshqarish yuzasidan ilmiy asoslangan taklif-tavsiyalar ishlab chiqish zarurligini belgilaydi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Bizga ma’lumki, ilmiy nashrlarda, iqtisodiy ishlanmalarda, normativ hujjatlarda “Ipoteka”, “Ipoteka krediti” va “Ipoteka krediti risklari” kabi termenlar qo’llaniladi. Lekin bu kabi termenlarning iqtisodiy mohiyati mahalliy iqtisodchi olimlari tomonidan ilmiy-nazariy jihatdan to’liq ochib berilmagan va yetarlicha o’rganilmagan.

Mazkur termenlarni aniq ta’riflash, aholining moliyaviy savodxonligini oshirish bilan birgalikda, Ipoteka kreditlari risklarini boshqarish tushunchasini kengroq aniqlab olishga xizmat qiladi.

Iqtisodiy adabiyotlarda ipoteka kreditiga “Ipoteka kreditlari uy-joy sotib olish uchun ajratiladigan kredit turi bo’lib, belgilangan shartlar asosida bankning o’z mablag’lari hisobidan yoki davlat dasturlari asosida maxsus davlat fondlari hisobidan imtiyozli ravishda ajratiladigan kredit turi” deya ta’rif berilgan.

Tadqiqotlar natijasida ipoteka termeni ko’chmas mulklarni garovga qo’yish natijasida paydo bo’ladigan moliyaviy munosabat bo’lib, uning o’ziga xos xususiyatlaridan biri garovga qo’yilgan ko’chmas mulk kredit (qarz) oluvchi (iste’molchi) ning tasarrufida qolishi ma’lum bo’ldi. Ipoteka, ipoteka krediti termenlarining iqtisodiy mohiyatini to’liq aniqlash maqsadida, quyidagi ikkita holatga e’tiborimizni qaratamiz.

Birinchi xolat, ipoteka – bu garov. Garov mavjud ekan – ipoteka mavjud bo'ladi, garov mavjud bo'lmasa, ipoteka ham bo'lmaydi, bu kredit ipoteka krediti hisoblanmaydi. Ushbu holatni yanayam aniqroq qilib aytadigan bo'lsak, bank qarzdorga uy joyni yer, kvartira yoki uchastkani garovga qo'yish orqali kredit berdi. Ushbu kredit qarz oluvchi tomonidan qanday maqsadga ishlatilsa ham, bu kredit ipoteka krediti hisoblanadi. Demak, kreditni olishga garov sifatida ko'chmas mulk qo'yildimi, ushbu kredit qanday maqsadga ishlatilishidan qat'iyl nazar bu ipoteka hisoblanadi.

Ikkinchi holat, bank qarz oluvchiga uy-joy olish uchun ta'minlanmagan kredit berdi, ya'ni garov sifatida kredit oluvchi tomonidan hech qanday narsa qo'yilmadi. Vaholanki, bankdan olingan kredit mablag'i uy-joy (kvartira) sotib olish uchun foydalanilsa-da, ushbu kredit ipoteka krediti hisoblanmaydi. Chunki, garov mavjud emas, demak garov mavjud emas ekan, ipoteka ham mavjud bo'lmaydi.

Rossiyalik iqtisodchi olim M. S. Maramigin "Ipoteka krediti aholi bilan eng uzoq muddatli kredit bitimidir. Ipoteka (yunoncha gipoteke – garov) – 30 yil muddatgacha ko'chmas mulk va yerni garovga qo'ygan xolda kredit berishga qaratilgan bitimidir ^[2], deya ta'kidlaydi.

Yana bir Rossiyalik iqtisodchi olim Ye.F. Jukov "ipoteka – ssuda olish maqsadida mulk, ko'chmas mulkdagi (yer, asosiy fondlar, bino) garov. Ssuda qaytarilmaganda ko'chmas mulkning egasi ssuda beruvchi (bank va boshqa kredit beruvchi moliyaviy muassasalar) hisoblanadi ^[3], deb ta'kidlanadi. Muallif ipotekaga bergan ta'rifda asosiy e'tiborni ssudaga qaratgan, shu bilan birga, ssudaning berilishi nafaqat tijorat banklari, balki boshqa moliyaviy muassasalar tomonidan berilishini nazarda tutishi natijasida ipoteka munosabatlari boshqa moliyaviy muassasalarga ham xos bo'lgan jarayon ekanligini e'tirof etmoqda.

Lapust M.G. tahriri ostida nashr qilingan adabiyotda "ipoteka – korxonaning yer maydoni, inshoot, kvartira va bevosita yer bilan bog'liq ko'chmas boshqa mulklar garovi. Ipotekaga qo'yilgan mulk, shuningdek, tovarlar mulkni garovga oluvchiga berilmaydi. Mulkni garovga qo'yuvchi mulkni garovga oluvchiga yillik balansni taqdim etishi lozim" ^[4], deya qayd etiladi. Ushbu ta'rifda ssuda va ipoteka banklarga kredit garovi sifatida qo'yilishi kabi masalalar e'tibordan chetda qolgan.

"Ipotekali kredit, deya ta'kidlaydi, yana bir rossiyalik olim A.S.Neshitoy,– uy-joy olish, qurish yoki yerni sotib olish uchun beriladigan kredit. Odatda, ushbu kreditni banklar va ixtisoslashtirilgan bank bo'lmagan moliya-kredit institutlari taqdim etadi" ^[5]. Bu yerda ipoteka kreditini olish uchun qo'yiladigan garov obyektining ahamiyati xususida fikr bildirilmagan. Chunki, yuqorida ta'kidlaganimizdek, agar kreditning garovi sifatida mulk qo'yilmas ekan, u ipoteka krediti hisoblanmaydi.

TAHLIL

Kapitalistik mamlakatlarda ipoteka muassasalarining iqtisodiy inqirozi bu jarayonga (ipoteka krediti) hukumatning faol aralashuviga sabab bo'ldi. 1929–1933-yillardagi jahon iqtisodiy inqirozidan so'ng ipoteka kreditlari bilan bog'liq iqtisodiy ziddiyatlar va tebranishlarning oldini olish va tartibga solish maqsadida AQSH va G'arbiy Yevropada hukumat va yarim hukumat qaramog'idagi muassasalar tashkil etildi. Masalan, AQSHda ushbu funksiyani Uy-joy qurilishi federal boshqaruvi, Veteranlar ishi bo'yicha boshqarma, Federal ipoteka uyushmasi, Fransiya – yarim hukumat ixtiyoridagi Kredi fansi de Frans ipoteka banki bajardi.

Kapitalistik iqtisodiyotning nobarqaror ravishda rivojlanishi ipoteka krediti bilan bog'liq muammolarni keltirib chiqarardi. Buning asosiy ko'rinishidan biri ipoteka-kredit bilan bog'liq qarzdorlikning ortib ketishidir. (Masalan, AQSHda 1988-yilda u 1412 mlrd. dollarga yetdi)" ^[6]. Agar, 2008-yilda yuz bergan jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozining asosini ko'radigan bo'lsak, bunda ham ipoteka kreditlari bilan bog'liq qarzdorlik summasining haddan ziyod ortib ketganligini ko'rishimiz mumkin.

Ipoteka banklarining klassik vatani sifatida Germaniya hisoblanadi. Breslavda 1770-yilda Prussiya koroli Fridrix II tomonidan birinchi marta "Semezska" kredit uyushmasi sifatida ipoteka banki tashkil etilgan ^[7].

Boshqa kredit munosabatlarida bo'lgani singari, ipoteka krediti ham qator risklardan holi emas. Ushbu risklar uning ishtirokchilariga, asosan kredit beruvchi bank zimmasiga tushadi. Bizning fikrimizcha: "Risk – bu iqtisodiy kategoriya bo'lib, pul sohibining moliyaviy qiymatni yo'qotishdan zarar ko'rishi yoki ushbu bozor subyektlari faoliyatining moliyaviy bozordagi holatining o'zgarishi natijasida sodir bo'ladigan salbiy iqtisodiy voqealardir". Ipoteka krediti munosabatlariga kirishuvchilarning risk darajasi qanchalik yuqori bo'lsa, ularning ushbu munosabatlar natijasidagi moliyaviy manfaatdorligi ham shunchalik yuqori bo'ladi. Ipoteka krediti bozori ishtirokchilari o'rtasidagi kelishuv nuqtasi – bu risk bahosi hisoblanadi.

Ipoteka kreditining daromadliligi uning risk bilan o'zaro mutanosibligiga bog'liq bo'lib, kreditning asosiy summasi va unga hisoblangan to'lovning to'liq olinishi ushbu riskni samarali boshqarishni talab etadi. Ushbu holat moliya-kredit sohasi "risk-boshqaruvi" bilan hamoxang (adekvat) bo'lib, risk-boshqaruvi (asosan ipoteka riski) turli mamlakatda turlicha sharoitda, holatda va darajada amal qilib, unga ipoteka krediti munosabatlariga kirishuvchi tomonlarning ijtimoiy-iqtisodiy holati bevosita ta'sir qiladi.

Ipoteka krediti riskini boshqarishda turli maktab vakillari turlicha yondoshuvlarni ilgari surishadi. Masalan, AQSH va G'arbiy Yevropa mamlakatlarida ipoteka krediti riskini boshqarishda davlatning aralashuvi yaqqol

seziladi. Xususan, AQSH va G'arbiy Yevropa mamlakatlarida to'liq va qisman hukumat qaromog'ida bo'lgan muassasalar tashkil etilgan. Shunday holatni Fransiyada kuzatishimiz mumkin, ushbu mamlakatlarda ipoteka krediti riski hukumat tomonidan tayinlangan banklar tomonidan boshqariladi.

Shuni alohida ta'kidlash joizki, agar kreditor kredit berish talablariga rioya etmasa, uning tegishli me'yorlarini ta'minlamasa, ipoteka kredit riskini boshqarishda hukumat, banklar va turli ko'rinishdagi jamg'armalar o'zining ahamiyatini yo'qotishini 2008-yilda yuz bergan jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi yana bir marta isbotladi. Ayrim manbalarga ko'ra, AQSHda ipoteka krediti riski natijasida qaytarilmagan ipoteka kreditlarining miqdori 2008-yil sentyabr oyida 4,5 trln. AQSH dollarini tashkil etgan. Albatta, agar dunyo bo'yicha bir yilda yaratiladigan YAIMning 65 trln. AQSH dollari ekanligini inobatga olsak, ushbu summa qanchalik darajada salmoqli ekanligini tasavvur qilish qiyin emas.

Iqtisodiy adabiyotda tijorat banklari ipoteka krediti riskini boshqarish bilan bog'liq nazariyalar batafsil berilmagan bo'lsa-da, AQSH va G'arbiy Yevropa mamlakatlarida moliya-kredit tizimida ipoteka krediti riskini boshqarishda qator siyosatlar qo'llanilgan bo'lib, ularning asosiylari sifatida quyidagilarni ta'kidlash mumkin:

- ta'minlanlanganlik va daromad siyosati;
- majburiy zaxiralar va daromad siyosati joriy etilgan ^[8].

Ipoteka krediti riskini boshqarishning ta'minlanganlik va daromad siyosatining asosiy ustuvorligi banklar tomonidan berilganligini ta'minlash uchun qo'yilgan garov mulki yoki uchinchi shaxsning kafillik xati talab etilganligidir. Shuningdek, bank ipotekaga yo'naltirgan krediti hisobidan tegishli darajada daromad olish masalasi ham riskni boshqarish jarayonida asosiy e'tiborda bo'lgan. Ushbu siyosat AQSHda yuz bergan buyuk inqirozdan so'ng (1929-1933-yy.) joriy etilgan bo'lib, 1980-yillarga qadar amaliyotda bo'ldi va kredit muassasalariga ma'lum davr davomida iqtisodiy jihatdan samara berdi, shuningdek, kredit oluvchilarning manfaatiga mos keldi.

Biroq, AQSH va G'arbiy Yevropa mamlakatlarida kredit muassasalarining faoliyati rivojlanishi va ular o'rta-sidagi raqobatning tobora rivojlanib borishi ipoteka krediti riskini boshqarishning ta'minlanganlik va daromad siyosatining ahamiyatini yo'qotdi. Chunki, kredit muassasalaridan kredit oluvchilardan olinayotgan kredit summasiga nisbatan garov yoki kafillik xatlarni tayyorlash va ularni bankka taqdim etish qo'shimcha vaqt, mablag' va ko'chmas mulklarning daxlsizligini isbotlovchi hujjatlarning zarurligini talab qilar edi. Natijada, bank kreditiga bo'lgan talab sezilarli darajada kamayib bordi.

Buning oqibatida kredit muassasalarida ipoteka krediti riskini boshqarishning ta'minlanganlik va daromad siyosatidan, majburiy zaxiralar va daromad siyosatiga o'tildi. Albatta, mazkur siyosatlar o'zaro almashishi tartibi bosqichma-bosqich joriy etilgan va ma'lum davr davomida parallel ravishda qo'llanilib kelingan.

1980-yillarda ipoteka krediti riskini boshqarishning majburiy zaxiralar va daromad siyosati tijorat banklarida joriy etildi. Bunda asosiy e'tibor, banklarning muammoli ipoteka kreditlari bo'yicha maxsus zaxiralarni shakllantirishga qaratilgan. Ipoteka kreditlari bo'yicha zaxiralarni shakllantirish miqdori ipoteka kreditining risk darajasiga bog'liq bo'lib, ushbu kredit va unga to'lanadigan kreditlardan yo'qotish darajasi qanchalik yuqori bo'lsa, ushbu miqdor ham shu darajada yuqori bo'lgan. Ipoteka krediti riskini boshqarishning majburiy zaxira va daromad siyosatida asosiy iqtisodiy yuk kreditorning zimmasiga tushib, bu davrda kredit muassasalaridan ipoteka kreditlarini olish birmuncha yengillashib, juda tez sur'atlar bilan rivojlanib bordi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa sifatida ta'kidlash mumkinki, ipoteka krediti riski va uni boshqarishning nazariy asoslari ko'pqirrali bo'lib, ularga nisbatan iqtisodchi olimlar va mutaxassislarning yondoshuvlari bir-birini takrorlamaydi.

Tahlillar, qiyosiy o'rganishlar, mantiqiy fikrlar va iqtisodiy hayotdagi ipoteka krediti riskining namoyon bo'lishiga qarab: "Ipoteka krediti riski – bu bankning ko'chmas mulklar garovi ostida bergan qiymatning va unga to'lanadigan foiz summasining qarz oluvchining ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy holatining o'zgarishi natijasida qisman yoki to'liq qaytarilmasligi natijasida ko'riladigan iqtisodiy zarardir", mazmundagi ta'rifni shakllantirdik.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 9-dekabrda PF-33-son "Bozor tamoyillariga asoslangan ipoteka kreditlarini ajratish orqali aholini uy-joy bilan ta'minlashga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/uz/docs/5767194>.
2. М. С. Марамыгина, Е. Н. Прокофьевой. Деньги, кредит, банки- Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2019. – 384 с.
3. Жуков Е.Ф. Деньги. Кредит. Банки. – М.: "ЮНИТИ-ДАНА", 2015. –с. 703.
4. Лапуть М.Г. Словарь – справочник менеджера. –М. "Ф и С", 1996. –С. 172-173.
5. Нешиной А.С. Финансы и кредит. – М.: "Биржа и банки", 2006. – С. 571.
6. Захаров В.С., Дробозина Л.А., Красавина Л.Н. и др. Финансово – кредитный словарь. Том-1. – М.: "МиФ". 1984. – С. 477-478.
7. Куликов А.Г., Голосов В.В., Пеньков Б.Е. Кредиты и инвестиции. – М.: "Юрайт", 1995. – С.46-48.
8. МакНотон Д. Банковское учреждения ва развивающихся рынках. Всемирный Банк. 1992, Том 1. –С. 7, 57-79.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.